

za neopodstatněné; bylo proto odvolání veřejného obžalobce v tomto směru vyhověti a trest ten, jak výše uvedeno, přiměřeně zvýšiti. U všech ostatních obžalovaných shledal však zrušovací soud i vzhledem k uvedené přitěžující okolnosti, že čin spáchali jako osoby spolčené, tresty jim uložené dostatečnými, pročež odvolání v tomto směru zamítl.

Čís. 1821.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pokud výrok, že československé zákony jsou k ochraně korumpovaných, zakládá skutkovou podstatu přečinu dle §u 14 čís. 5 zákona.

Přečin pobuřování dle §u 14 čís. 1 zákona brojením proti demokraticko-republikánské formě státu a proti samostatnosti a ústavní jednotnosti Československé republiky.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1924, Zm I 655/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 5. září 1924, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 1 a 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost, uplatňujíc pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., snaží se dovoditi, že zjištěné výroky obžalovaného, pronesené na veřejné schůzi lidu v Ústí n. O. dne 1. května 1924, nenaplňují skutkové podstaty přečinu podle §u 14 čís. 1 a 5 zákona na ochranu republiky, jimiž byl stěžovatel uznán vinným. Výrok, že československé zákony slouží k ochraně těch, kteří ve státě vládou a jej udržují, že jsou to zákony k ochraně korumpovaných, hanobí prý (dle náhledu stěžovatelova) snad dočasné držitele moci ve státě, pro nimž prý jediné se obracejí, nikoliv však republiku; bylo by prý naopak hanobením státu, kdyby byl stotožňován s jednotlivými držiteli moci, jimž se veřejně vyčítá korupce. Poněvadž prý úmysl obžalovaného směřoval jediné a výhradně k tomu, by mluvil proti »mocným veřejným funkcionářům«, nelze prý ani říci, že hanobil republiku aspoň nepřímou. I kdyby šlo o hanobení, nestalo se prý způsobem štvavým. Jde o pouhé neslušné výrazy, trestně nezávažné. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že zjistiti smysl určitého výroku a úmysl, v jakém jej pachatel pronesl, jest výhradním právem nalézacího soudu; skutkovými zjištěními, jež tu v obou směrech rozsudek obsahuje a jimž stěžovatel není s to vytknouti zmatečnost dle čís. 5 §u 281 tr. ř., jest zrušovací soud vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Nalézací soud vyslovil totiž přesvědčení, že obžalovaný svým výrokem se snažil snížit vážnost republiky v očích svých posluchačů tím, že zlehčoval její zákony, jako by byly vydávány na ochranu korumpovaných, a že tak nepřímou hanobil republiku samu, poněvadž by jí zajisté nesloužilo ke cti, kdyby její ústava dopouštěla, aby takové zákony byly opravdu vydávány. Dle přesvědčení soudu nebrojil

obžalovaný svým výrokem proti ústavním činitelům a vládě, nýbrž proti republice samé v úmyslu, aby vyvolal u svých posluchačů státu nebezpečné smýšlení, jsa si při tom vědom, že z jeho hanobení mohou vzejít následky, jimž chce zákon zabrániti. Štvavý ráz hanobení je odůvodněn účinkem, jež obžalovaný zamýšlel u svých posluchačů vyvolati (odpor a nepřátelské smýšlení proti státu) a jenž snadno mohl z jeho řeči vzejít. Tato rozsudková zjištění odůvodňují podřadění závadného výroku pod trestní ustanovení čís. 5 Šu 14 zákona na ochranu republiky; odsuzujícímu výroku nelze vytknouti právní omyl. Pouhým brojením proti zjištěnému smyslu výroku a trestnému úmyslu pachatelovu, v rozsudku zjištěnému a náležitě odůvodněnému, neprovádí zmateční stížnost uplatňovaného hmotněprávního zmatku dle zákona.

Pokud jde o ostatní závadné výroky, dovozuje zmateční stížnost, že jde jednak o hesla na politických schůzích socialistických stran obvykle pronášená (o osvobození dělníků od jha kapitalistů, o vládě rolníků a dělníků, o revolucionářském cíli dělnických stran) jednak o projevení náhledu trestně zcela nezávadného — že Československo samo musí žádati Rusko za uznání. Jediný výrok, který by bylo lze pokládati (dle náhledu stěžovatelova) za závadný, že Rusko očekává u nás nejen republiku demokratickou, ale bolševickou, nebyl prý způsobilý vyvolati v posluchačích takový duševní stav, který by byl s to se vybiti v činech republiky škodlivých a nelze v něm prý spatřovati pobuřování ve smyslu čís. 1 Šu 14 zákona na ochranu republiky. Celá řeč obžalovaného se prý obracela proti jednotlivým politickým stranám, zejména straně sociálně demokratické a proti buržoasii; o pobuřování proti státu nemůže býti řeči ani ve směru objektivním ani subjektivním. Avšak ani v této části se zmateční stížnost ponejvíce nedrží skutkových předpokladů rozsudku, z nichž by — při správném provedení hmotněprávního zmatku — měla vycházeti. První soud zjistil, že obžalovaný, přesešed ve své řeči po útoku na zákony republiky na poměr čs. republiky k Rusku, dovozoval, že je nutna z m ě n a z á k l a d ů r e p u b l i k y, že moskevská internacionála chce viděti činy komunistů, že očekává od nich republiku nikoliv demokratickou, nýbrž bolševickou; rozsudek zjišťuje, že tendence řeči obžalovaného byla veskrze protistátní a měla za účel vzbuditi v posluchačích smýšlení státu nepřátelské, ježto stěžovatel, použiv jednak nepravdivého tvrzení, že republika odměňuje dělníky, kteří pracovali pro její konsolidaci tím, že obrací proti nim moc vojáků, četníků a policistů, jednak ostrých a prudkých výpadů, že krev má býti raději prolita na domácích barikádách, než pro továrníky a sinekury buržoasie, jež dle mínění obžalovaného republika na úkor dělnictva chrání a protežuje, se snažil vyvolati ve svých posluchačích stav státu nepřátelský prostředky intenzivními, a objektivně způsobilými vzbuditi účinky, jimž chce zákon předejít. Poněvadž obžalovaný uvedeným způsobem útočil — nikoli, jak se snaží stížnost dovoditi, proti dočasné vládě, jednotlivým politickým stranám nebo společenským třídám, nýbrž proti základním zřízením republiky, vypočteným v čís. 1 Šu 14 zákona na ochranu republiky, totiž především proti demokraticko-republikánské formě státu, již pokládá za nepříznivou pro dělnictvo, po případě proti samostatnosti a ústavní jednotnosti Československého státu, naplňuje

zjištěná činnost obžalovaného skutkovou podstatu přečinu pobuřování podle čís. 1 Šu 14 zákona na ochranu republiky ve směru objektivním i subjektivním.

Čís. 1822.

Podvod paděláním školního vysvědčení za účelem přijetí do státní služby (§ 199 d) tr. zák.).

(Rozh. ze dne 5. prosince 1924, Zm I 149/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 7. ledna 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199 písm. d), 200 a 203 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 10 Šu 281 tr. ř. Dle čís. 5 Šu 281 tr. ř. vytýká, že první soud neodůvodnil svého výroku o subjektivní vině obžalovaného, že totiž zamýšlel svým jednáním způsobiti železničnímu eráru škodu v určité výši (přes 200 a přes 2000 Kč); bylo prý toho tím spíše třeba, poněvadž úmysl obžalovaného mohl směřovati buď k vylákání služného vůbec, nebo jen k dosažení výhodnějšího postavení dle statu II. b). Aby soud mohl bezvadně zjistiti, jakou škodu zamýšlel obžalovaný způsobiti, bylo prý jeho povinností, aby dříve zjistil, konal-li snad obžalovaný službu vadně, a jaký vliv to má na výši služného, jež mu za jeho výkony příslušelo, po případě měl číselně zjistiti rozdíl mezi postupovým statutem III. a) a II. b), v níž by se případně mohla spatřovati škoda. Avšak první soud, uváživ výsledky provedeného řízení, dospěl ku přesvědčení, že obžalovaný vylákal na ředitelství státních drah pomocí padělaného školního vysvědčení místo čekatele v železniční službě dle statu II. b), pro které neměl předepsané kvalifikace a na něž jako legionář neměl nároku, v úmyslu, by stát poškodil o celé služné, které mu bylo vyplaceno za dobu od 1. ledna 1922 do 31. května 1923, úhrnnou částkou 20.386 Kč 80 h, a odůvodnil toto své zjištění úvahou, že železniční erár propůjčil obžalovanému žádané místo čekatelské ve skupině II. b) a vyplatil mu příslušné služební požitky jen v předpokladu, že jest pro toto místo kvalifikován, a úvahou, že obžalovaný místo (a ovšem také plat) přijal, ačkoliv si byl vědom, že dle svého vzdělání na ně nároku nemá, — a poněvadž ve skutečnosti kvalifikován nebyl, předpokládá první soud, že služby, jež obžalovaný železniční správě konal, byly bezcenné, že tedy poškodil erár o celý obnos přijatých služebních požitků, tím spíše, poněvadž (jak rozsudek výslovně uvádí) obžalovaný nemohl býti do služeb nižší skupiny dle statu III. a) vůbec přijat proto, že v této skupině zakázalo ministerstvo železnic od 1. ledna 1922 vůbec další přijímání čekatelů. Nelze tedy vytýkati rozsudku nedostatek důvodů v uvedeném směru. Také výtka neúplnosti — nikoli rozsudku — nýbrž řízení